

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ చతుర్థస్కంధే త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ చతుర్థస్కంధే త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

సూత ఉవాచ

నిశమ్య కౌషారవిణోపవర్ణితం

ధ్రువస్య వైకుంఠపదాధిరోహణం ।

ప్రరూఢభావో భగవత్సద్భోక్షజే

ప్రప్టుం పునస్తం విదురః ప్రచక్రమే ॥ 1 ॥

విదుర ఉవాచ

కే తే ప్రచేతసో నామ కస్యాపత్యాని సువ్రత ।

కస్యాన్వవాయే ప్రఖ్యాతాః కుత్ర వా సత్రమాసత ॥ 2 ॥

మన్యే మహాభాగవతం నారదం దేవదర్శనం ।

యేన ప్రోక్తః క్రియాయోగః పరిచర్యావిధిర్హరే ॥ 3 ॥

స్వధర్మశీలైః పురుషైర్భగవాన్ యజ్ఞపూరుషః ।

ఇజ్యమానో భక్తిమతా నారదేనేరితః కిల ॥ 4 ॥

యాస్తా దేవర్షిణా తత్ర వర్ణితా భగవత్కథాః ।

మహ్యం శుశ్రూషవే బ్రహ్మన్ కార్తవ్యేనాచష్టుమర్హసి ॥ 5 ॥

మైత్రేయ ఉవాచ

ధ్రువస్య చోత్కలః పుత్రః పితరి ప్రస్థితే వనం ।

సార్వభౌమశ్రియం నైచ్ఛదధిరాజాసనం పితుః ॥ 6 ॥

స జన్మనోపశాంతాత్మా నిఃసంగః సమదర్శనః |
దదర్శ లోకే వితతమాత్మానం లోకమాత్మని || 7 ||

ఆత్మానం బ్రహ్మ నిర్వాణం ప్రత్యస్తమితవిగ్రహం |
అవబోధరసైకాత్మ్యమానందమనుసంతతం || 8 ||

అవ్యవచ్ఛిన్నయోగాగ్నిదగ్ధకర్మమలాశయః |
స్వరూపమవరుంధానో నాత్మనోఽన్యం తదైక్షత || 9 ||

జడాంధబధిరోన్మత్తమూకాకృతిరతన్మతిః |
లక్ష్మితః పథి బాలానాం ప్రశాంతార్చిరివానలః || 10 ||

మత్స్వా తం జడమున్మత్తం కులవృద్ధాః సమంత్రిణః |
వత్సరం భూపతిం చక్రర్యవీయాంసం భ్రమేః సుతం || 11 ||

స్వర్వీధిర్వత్సరస్యేష్టా భార్యాసూత షడాత్మజాన్ |
పుష్పార్థం తిగ్మకేతుం చ ఇషమూర్జం వసుం జయం || 12 ||

పుష్పార్థస్య ప్రభా భార్యా దోషా చ ద్వే బభూవతుః |
ప్రాతర్మధ్యందినం సాయమితి హ్యసన్ ప్రభాసుతాః || 13 ||

ప్రదోషో నిశిథో వ్యుష్ట ఇతి దోషాసుతాస్తయః |
వ్యుష్టః సుతం పుష్కరిణ్యాం సర్వతేజసమాదధే || 14 ||

స చక్షుః సుతమాకూత్యాం పత్న్యాం మనుమవాప హ |
మనోరసూత మహిషీ విరజాన్నడ్వలా సుతాన్ || 15 ||

పురుం కుత్సం త్రితం ద్యుమ్నం సత్యవంతమృతం వ్రతం |
అగ్నిష్టోమమతీరాత్రం ప్రద్యుమ్నం శిబిముల్ముకం || 16 ||

ఉల్ముకోఽజనయత్పుత్రాన్పుష్కరిణ్యాం షడుత్తమాన్ |
అంగం సుమనసం ఖ్యాతిం క్రతుమంగిరసం గయం || 17 ||

సునీధాంగస్య యా పత్నీ సుషువే వేనముల్బణం |
యద్దోశీల్యాత్స రాజర్షిర్నిర్విణ్ణో నిరగాత్పురాత్ || 18 ||

యమంగ శేపుః కుపితా వాగ్వజ్రా మునయః కిల |
గతాసోస్తస్య భూయస్తే మమంధుర్దక్షిణం కరం || 19 ||

అరాజకే తదా లోకే దస్యభిః పీడితాః ప్రజాః |
జాతో నారాయణాంశేన పృథురాద్యః క్షితీశ్వరః || 20 ||

విదుర ఉవాచ
తస్య శీలనిధేః సాధోర్భ్రహ్మణ్యస్య మహాత్మనః |
రాజ్ఞః కథమభూద్ధుష్టా ప్రజా యద్విమనా యయౌ || 21 ||

కిం వాంహో వేన ఉద్దిశ్య బ్రహ్మదండమయూయుజన్ |
దండవ్రతధరే రాజ్ఞి మునయో ధర్మకోవిదాః || 22 ||

నావధ్యేయః ప్రజాపాలః ప్రజాభిరఘవానపి |
యదసౌ లోకపాలానాం బిభర్త్యోజః స్వతేజసా || 23 ||

ఏతదాఖ్యాహి మే బ్రహ్మన్ సునీధాత్మజచేష్టితం |
శ్రద్ధధానాయ భక్తాయ త్వం పరావరవిత్తమః || 24 ||

మైత్రేయ ఉవాచ
అంగోఽశ్వమేధం రాజర్షిరాజహార మహాక్రతుం |
నాజగ్ముర్దేవతాస్తస్మిన్నాహూతా బ్రహ్మవాదిభిః || 25 ||

తమూచుర్విస్మితాస్తత్ర యజమానమధర్త్విజః |
హవీంషి హూయమానాని న తే గృహ్ణంతి దేవతాః || 26 ||

రాజన్ హవీంష్యదుష్టాని శ్రద్ధయాఽఽసాదితాని తే |
ఛందాంస్యయాతయామాని యోజితాని ధృతవ్రతైః || 27 ||

న విదామేహ దేవానాం హేలనం వయమణ్వపి |
యన్న గృహ్ణాంతి భాగాన్ స్వాన్ యే దేవాః కర్మసాక్షిణః || 28 ||

మైత్రేయ ఉవాచ
అంగో ద్విజవచః శ్రుత్వా యజమానః సుదుర్మనాః |
తత్ప్రస్థుం వ్యసృజద్వాచం సదస్యాంస్తదనుజ్ఞయా || 29 ||

నాగచ్ఛంత్యాహుతా దేవా న గృహ్ణాంతి గ్రహానిహ |
సదసస్పతయో బ్రూత కిమవద్యం మయా కృతం || 30 ||

సదసస్పతయ ఉఃచుః
నరదేవేహ భవతో నాఘం తావన్మనాక్ స్థితం |
అస్త్యేకం ప్రాక్తనమఘం యదిహేదృక్ త్వమప్రజః || 31 ||

తథా సాధయ భద్రం తే ఆత్మానం సుప్రజం నృప |
ఇష్టస్తే పుత్రకామస్య పుత్రం దాస్యతి యజ్ఞభుక్ || 32 ||

తథా స్వభాగధేయాని గ్రహీప్యంతి దివౌకసః |
యద్యజ్ఞపురుషః సాక్షాదపత్యాయ హరిర్వృతః || 33 ||

తాంస్తాన్ కామాన్ హరిర్దద్యాద్యాన్ యాన్ కామయతే జనః |
ఆరాధితో తథైవైష యథా పుంసాం ఫలోదయః || 34 ||

ఇతి వ్యవసితా విప్రాస్తస్య రాజ్ఞః ప్రజాతయే |
పురోడాశం నిరవపన్ శిపివిష్టాయ విష్ణవే || 35 ||

తస్మాత్పురుష ఉత్తస్థా హేమమాల్యమలాంబరః |
హిరణ్మయేన పాత్రేణ సిద్ధమాదాయ పాయసం || 36 ||

స విప్రానుమతో రాజా గృహీత్వాంజలినౌదనం |
అవఘ్రాయ ముదా యుక్తః ప్రాదాత్పత్ప్యా ఉదారధిః || 37 ||

సా తత్పుంసవనం రాజ్ఞీ ప్రాశ్య వై పత్యురాదధే |
గర్భం కాల ఉపావృత్తే కుమారం సుషువేఽప్రజా || 38 ||

స బాల ఏవ పురుషో మాతామహమనువ్రతః |
అధర్మాంశోద్భవం మృత్యుం తేనాభవదధార్మికః || 39 ||

స శరాసనముద్యమ్య మృగయుర్వనగోచరః |
హంత్యసాధుర్మృగాన్ దీనాన్ వేనోఽసావిత్యరౌజ్జనః || 40 ||

ఆక్రిడే క్రిడతో బాలాన్ వయస్యానతిదారుణః |
ప్రసహ్య నిరనుక్రోశః పశుమారమమారయత్ || 41 ||

తం విచక్ష్య ఖలం పుత్రం శాసనైర్వివిధైర్పుషః |
యదా న శాసితం కల్పో భృశమాసీత్సుదుర్మనాః || 42 ||

ప్రాయేణాభ్యర్చితో దేవో యేఽప్రజా గృహమేధినః |
కదపత్యభృతం దుఃఖం యే న విందంతి దుర్భరం || 43 ||

యతః పాపీయసీ కీర్తిరధర్మశ్చ మహాస్పృణాం |
యతో విరోధః సర్వేషాం యత ఆధిరనంతకః || 44 ||

కస్తం ప్రజాపదేశం వై మోహబంధనమాత్మనః |
పండితో బహు మన్యేత యదర్థాః క్లేశదా గృహాః || 45 ||

కదపత్యం వరం మన్యే సదపత్యాచ్ఛుచాం పదాత్ |
నిర్విద్యేత గృహాన్మర్త్యో యత్క్లేశనివహా గృహాః || 46 ||

ఏవం స నిర్విణ్ణమనా నృపో గృహ -
న్నిశీధ ఉత్థాయ మహోదయోదయాత్ |
అలబ్ధనిద్రోఽనుపలక్ష్మితో నృభి -
ర్హిత్వా గతో వేనసువం ప్రసుప్తాం || 47 ||

విజ్ఞాయ నిర్విద్య గతం పతిం ప్రజాః
 పురోహితామాత్యసుహృద్గణాదయః |
 విచిక్యురుర్వామతిశోకకాతరా
 యథా నిగూఢం పురుషం కుయోగినః || 48 ||

అలక్షయంతః పదవీం ప్రజాపతే -
 ర్హతోద్యమాః ప్రత్యుపసృత్య తే పురీం |
 ఋషీన్ సమేతానభివంద్య సాశ్రవో
 న్యవేదయన్ పౌరవ భర్తృవిప్లవం || 49 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 చతుర్థస్కంధే త్రయోదశోఽధ్యాయః ||